

Prøver – Evaluering - Undervisning

Tysk

Maj- juni 2010

v/ fagkonsulent Lore Rørvig

Styrelsen for Evaluering og Kvalitetsudvikling af Grundskolen

Kontor for Afgangsprøver, Test og Evalueringer

Prøver – Evaluering – Undervisning
Tysk, maj-juni 2010

Indhold

Indledning	4
Prøverne i maj-juni 2010-12-23	5
Tysk som tilbudsfag i 9. klasse	5
Tysk som valgfag i 9. klasse	5
De nye prøver it tysk i 10. klasse	5
Prøverne i skoleåret 2010/11	6
 FSA	 7
Den skriftlige prøve	7
Opgaven i skriftlig fremstilling	8
Den mundtlige prøve	10
Tekstopgivelser	10
Det selvvalgte emne	12
Dispositionen	12
Elevens tekstopgivelser	15
Lærerens rolle	16
Redegørelsen	16
Lodtrækningen	17
Prøveoplæg	18
Karakterfastsættelsen	21
Fagkonsulentens konference	21
Fritagelse for prøve	21
Tak til censorerne	21
Dispositionen	22
Kilder ved FSA	22

Prøver – Evaluering – Undervisning
Tysk, maj-juni 2010

Fælles opgivelser	22
Tjekliste til mundtlig FSA for skoleåret 2010/11	22
FS10	24
Den skriftlige prøve	24
Omfanget af besvarelsen	27
Vurdering	27
Sprogrigtighed	28
Den mundtlige prøve	31
Prøven i år	32
Tekstopgivelser	32
Temaer	32
Elevens disposition og redegørelse	33
Samtalen	35
Tak til censorerne	39
Tjekliste til mundtlig FS10	39
It	41
Justeringer	42
Iagttagelser vedrørende køn	42

Indledning

Her er PEU-hæftet for faget tysk, som ser tilbage på prøverne i maj-juni 2010.

PEU står for Prøver - Evaluering - Undervisning. På baggrund af de beskikkede censorers indberetninger fra prøverne i FSA og FS10 gøres der status. Hæftet gør dog ikke kun status for faget, men giver også inspiration til arbejdet på vej mod prøverne. Det kan i samme ånd betragtes som en slags videndeling med alle landets tysklærere, så undervisningen i tysk bliver spændende og vedkommende for eleverne og os selv, så faget tysk blomstrer og er et fag, som eleverne er glade for.

En stor tak til alle beskikkede censorer! Tak for jeres store arbejdsindsats og alle de gode og velovervejede evalueringer, I har sendt ind.

Prøverne i maj-juni 2010

Tysk som tilbudsfag i 9. klasse

Til FSA 2010 var den obligatoriske udtræksprøve for sidste gang udelukkende mundtlig. Prøven har fungeret i denne form i 3 - 4 år, og da faget er til udtræk, vil der selvfølgelig stadigvæk være lærere, som endnu ikke har været i berøring med den mundtlige prøve i praksis. Det gør en forskel, at man for alvor har afprøvet hele forløbet. Det giver læreren et bedre grundlag for at forberede eleverne på prøven. Forberedelsen af prøven er et stort arbejde, og lærerne lægger virkelig engagement for dagen i deres bestræbelse på at hjælpe eleverne, sådan at de kan løse opgaven så godt som muligt. Det er dejligt og vigtigt. Der dukker stadig tvivlsspørgsmål op undervejs, som de fleste lærere løser ved at kontakte kolleger eller mig, deltage i kurser og ikke mindst stille spørgsmål i Skolekom - konferencen. En stor tak til alle, som deler materialer og erfaringer med hinanden.

Tysk som valgfag i 9. klasse

Har eleverne tysk som valgfag, vælger de selv, om de vil gå op til en mundtlig og/eller en skriftlig prøve. Den mundtlige prøve er den samme som til tysk som tilbudsfag. Den skriftlige prøve varer 3 timer og falder i to dele. En prøve i de receptive færdigheder lytning og læsning og en prøve i de produktive færdigheder sprog og sprogbrug og skriftlig fremstilling. Det er denne prøve, der som tilbudsfag også kommer til udtræk i skoleåret 2010-2011.

De nye prøver i tysk i 10. klasse

I denne termin blev de nye prøveformer, både for mundtlig og skriftlig FS10, taget i brug. Begge prøver lægger sig op ad prøverne for FSA.

Den mundtlige prøve består af elevens redegørelse for et selvvalgt emne inden for et overordnet tema og en samtale med udgangspunkt i elevens redegørelse. Temaet blev fundet ved lodtrækning 10 kalenderdage, før de skriftlige prøver begyndte. På baggrund af elevens redegørelse udfolder der sig derefter en samtale mellem lærer, elev og evt. også censor, som efterhånden inddrager hele det overordnede tema. Prøven varer i alt 20 minutter. Der gives én karakter.

Den skriftlige prøve består nu af 2 dele. Det første hæfte indeholder et antal opgaver i sprog og sprogbrug. Det andet hæfte indeholder 2 oplæg til skriftlig fremstilling. Prøven varer i alt 3 timer. Der gives én karakter.

Prøverne i skoleåret 2010/2011

I skoleåret 2010/2011 sker der ændringer i prøverne på FSA-niveau. Der er ingen ændringer på FS10-niveau.

FSA

Udtræksprøven på FSA- niveau vil fra dette skoleår enten kunne være skriftlig eller mundtlig.

I den nye prøvebekendtgørelse indledes afsnittet om FSA i faget tysk nu på følgende måde:

”6.1. Prøven er skriftlig, jf. pkt. 6.2-6.6, eller mundtlig, jf. pkt. 6.7-6.14.1. Prøven er skriftlig, jf. pkt. 6.2-6.6, eller mundtlig, jf. pkt. 6.7-6.14.”

FS10

Der er ingen væsentlige ændringer i det kommende skoleår.

Her kan man finde prøveterminerne for de skriftlige prøver i skoleåret 2010/2011.

http://www.skolestyrelsen.dk/skolen/~media/Styrelsen/afsluttendeproever/pdf/Proveplaner/prøveplan_2010%2011%20NY.ashx

Den nye prøvebekendtgørelse

I juli 2010 kom der en ny prøvebekendtgørelse, som ligger her:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=132895>

I den nye prøvebekendtgørelse er der foretaget nogle få ændringer vedr. de formelle regler om prøverne. Læs mere i afsnittet om justeringer.

FSA

Siden skoleåret 2006/2007 har prøven på FSA-niveau været obligatorisk. Tysk hører til udtræksfagene i den humanistiske fagblok. Og 20 % af alle klasser kan blive udtrukket i 2. fremmedsprog. Udtræksprøven for 2. fremmedsprog var i skoleåret 2009/2010 mundtlig.

Den skriftlige prøve

Denne prøveform har for sidste gang kun kunnet vælges af elever med tysk som valgfag.

Prøven består af 4 dele og varer i alt 3 timer. Til prøven udleveres 2 hæfter. Hæfte 1 består af opgaver i lytning og læsning. Hæfte 2 består af opgaver i sprog og sprogbrug og en opgave i fri skriftlig fremstilling.

Hæfte 1

Til løsning af opgaverne i hæfte 1 har eleverne 1 time. Opgaverne løses uden hjælpemidler.

Opgaven i lytning/ Hören

Denne del af prøven varer 20 minutter. Skolen får sammen med hæfterne tilsendt en cd. Denne cd afspilles under prøven for alle eleverne på en gang.

Lyttedelen består af 3 opgaver, der i år havde form af 1 reportage og 2 interviews. Opgaverne skulle løses som multiple-choice-opgaver. Eleverne hører hver lyttesekvens to gange. På cd'en er der indlagt pauser til læsning og afkrydsning.

Lyttesekvenserne var i år:

Knut und das liebe Geld/ Vi hører om isbjørneungen Knut, og hvad den har betydet for Zoo i Berlin.

Umfrage der Woche/ Lana og Victor er i Berlin og fortæller om, hvad de laver i Berlin, og hvorfor de er der.

Wie ist es bei dir zu Hause?/ Vi hører et interview med tre unge. De fortæller om reglerne derhjemme, fx hvornår de skal være hjemme om aftenen.

Karakteren 12 kunne opnås ved at løse mindst 21 ud af 22 opgaver rigtigt.

Opgaven i læsning/ Lesen

Denne opgave varer 40 minutter. Læsedelen består af 3 opgaver.

A) Kurze Informationen. Det er en opgave i multiple-matching. Eleven skal kombinere korte tekster med en overskrift. Der er en overskrift for meget.

Prøver – Evaluering – Undervisning
Tysk, maj-juni 2010

B) Was ich mag. Det er endnu en opgave i multiple matching. Eleverne skal kombinere en kort indholdsbeskrivelse (der er en for meget) med en tekst. Her skal eleven læse efter hovedindholdet i en tekst.

C) Leben ohne Handy – undenkbar? Det er en længere tekst på knap 2 normalsider. Opgaven er her, at eleven skal læse efter specifikke detaljer i teksten, deriblandt 2 opgaver, hvor eleven skal vise, at han/hun har forstået et ords betydning. Opgaven løses ved hjælp af multiple choice.

Karakteren 12 kunne opnås ved at løse mindst 19 ud af 20 opgaver rigtigt.

Hæfte 2

Til løsning af opgaverne i hæfte 2 har eleverne 2 timer. Der er ikke angivet præcist, hvor lang tid eleverne skal bruge på de to dele, men det anbefales, at eleven højst bruger 30 minutter til sprog og sprogbrugsopgaven. Til løsningen af opgaverne i hæfte 2 må eleven anvende følgende hjælpemidler: ordbøger, grammatiske oversigter, elektroniske hjælpemidler som stave- og grammatikkontrol på computeren. Der må ikke være adgang til internettet.

Opgaven i sprog og sprogbrug

Denne del af prøven består af 3 dele. Der er ikke afsat et bestemt tidsforbrug.

A) Denne opgave er en ordbogsøvelse, hvor det gælder om at udfylde hullerne i en tekst.

B) I denne opgave skal eleverne rette 7 understregede fejl i en tekst. Opgaven indeholder forskellige fejltyper: stavefejl (herunder stort begyndelsesbogstav), kongruensfejl, fejl i verbets form.

C) I denne opgave skal eleverne sætte det rigtige ord eller den rigtige grammatiske bøjningsform af et ord ind i en sætning, så sætningen bliver korrekt. Det er en multiple-choice-opgave, hvor eleven kan vælge mellem 4 muligheder. Ordene tilhører ordklasserne: verbum, possessiv pronomen, præposition, bestemt og ubestemt artikel.

Karakteren 12 kunne opnås ved at løse mindst 19 ud af 21 opgaver rigtigt.

Censorerne giver disse prøveopgaver gode karakterer. Og mht. hvordan eleverne klarer de første 3 dele af prøven konstaterer en af censorerne:

”I år var det læseopgaven, som har været lettest for eleverne at løse.”

Opgaven i skriftlig fremstilling

Til denne opgave er der i modsætning til FS10 kun et oplæg. Det anbefales, at opgaven har en længde på 200 – 300 ord. Man kan synes, at det ikke er ret meget. Men eleverne har kun 90 minutter, og det er vigtigt, at de bruger noget af tiden til at rette deres opgave ordentligt

Prøver – Evaluering – Undervisning Tysk, maj-juni 2010

igennem. Kvalitet er bedre end kvantitet, dog gælder det mht. karaktergivning, at det skal ske ud fra en helhedsvurdering.

Overskriften for årets skriftlige fremstilling var: "Mein Handy und ich!" På baggrund af et tekstoplæg og en 4-delt opgaveformulering skulle eleverne skrive om deres tanker vedr.

- Ab welchem Alter – meinst du- braucht man ein Handy?
- Wie vermeidet man zu hohe Handyrechnungen?
- Wie soll ein gutes Handy für Jugendliche deiner Meinung nach sein? Was ist wichtig?
- Erzähle von einer Situation, in der ein Handy wichtig war.

I denne del af prøven forenes mange færdigheder: læse og forstå, mobilisering af ordforråd, fortællestrategier, sprogbrugsreglerne, sammenhæng i teksten osv. Derfor har eleverne også sværest ved denne del af prøven.

Igen i år var det ikke alle elever, der benyttede sig af det ordforråd, som oplægget forærede.

En censorkommentar: "Et særdeles relevant og motiverende emne, som alle har et forhold til og erfaringer med – og som eleverne derfor fint kan skrive om."

Vurdering

Den samlede karakter for den skriftlige prøve sammensættes af 4 enkeltkarakterer, som vægtes således:

• Lytning	25 %
• Læsning	25 %
• Sprog og sprogbrug	15 %
• Friere skr. fremstilling	35 %

Til hvert prøvesæt fremstilles et facitark til de første 3 discipliner. Facitarket lægges på hjemmesiden samme dag som prøven afholdes. Efter en forcensur, som kræver, at der rettes et stort antal opgaver, udfærdiges der en omsætningstabel, som angiver, hvor mange points der giver hvilken karakter. Der har igen i år været så få opgaver, at omsætningstabellen er baseret på et skøn. Ca. 14 dage efter prøvens afholdelse lægges omsætningstabellen, både som pdf-fil og som excelark, ud på Skolestyrelsens hjemmeside www.skolestyrelsen.dk under fanebladet censur.

De 3 første delkarakterer gives ud fra antal rigtige. Den sidste karakter findes i samarbejde mellem den beskikkede censor og den kommunale censor. Disse to skal enes om den ende-

lige karakter, inden de sender en enslydende karakterliste tilbage til skolen. Hvis de ikke kan blive enige, får eleven det matematiske gennemsnit af de 2 censorers karakterer. For at kunne kommunikere om den endelige karakter er det meget vigtigt, at skolerne formidler den beskikkede censors og den kommunale censors mail og telefonnummer. Det var i år den kommunale censor, der skulle tage initiativ til at kontakte sin kollega.

Den mundtlige prøve

I dette PEU-hæfte beskrives prøven og kravene vedr. den mundtlige prøve ud fra det regelsæt, der gjaldt for skoleåret 2009/2010. Siden da har vi fået en ny prøvebekendtgørelse med ændringer eller justeringer i prøvevejledningen til følge.

Udtræksprøven i skoleåret 2009/2010 var udelukkende mundtlig. For mange lærere var det dog stadig første gang, de skulle have elever op efter denne prøveform. Censorerne har meldt tilbage, at rigtig mange lærere helt havde styr på prøveformen. Men der er desværre stadigvæk lærere, hvor det ikke var tilfældet.

Som en censor skriver: "Lærerne skal være bedre informeret om prøvekrav og prøveforløbet."

Prøven er todelt og består af elevens redegørelse for et selvvalgt emne ud fra årets overordnede temaer. Derefter trækker eleven et oplæg til samtale med et igangsættende spørgsmål. Disse spørgsmål skal tage udgangspunkt i et andet af årets overordnede temaer, end det eleven har valgt at fordybe sig i. Prøven varer 20 minutter. Der er ingen forberedelsestid. Der gives én karakter.

Tekstopgivelser

I prøvebekendtgørelsen står der, at der til den mundtlige del af prøven skal opgives et alsidigt sammensat stof inden for fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder. Opgivelserne skal omfatte 30-40 normalsider (ns) af passende sværhedsgrad.

I sammenhæng med den nye prøveform betød det, at det var den enkelte elevs opgivelser, der skulle have et omfang på 30-40 normalsider. Elevens opgivelser bestod af klassens fælles opgivelser fra årets pensum plus elevens egne opgivelser til det selvvalgte emne. Det betød i praksis, at klassens fælles opgivelser skulle holde sig inden for 30-32 sider. Så var der stadig plads til elevens egne opgivelser.

Tekstopgivelserne skal omfatte både skønlitteratur og sagprosa. Herudover opgives ikke-skrevet materiale, for eksempel billeder, lyd og film (audiovisuelle medier).

De fleste lærere havde sammensat deres tekstopgivelser alsidigt. En censor skriver: "Rimelig alsidigt sammensat tekststudvalg alle steder. Fin brug af filmmaterialer, faglitteratur er

Prøver – Evaluering – Undervisning Tysk, maj-juni 2010

mindre repræsenteret.”

Og dejligt at høre: ”Alle skoler havde mindst 2 film blandt de opgivne tekster.”

Dog også en blandet fornøjelse: ”2 steder stor alsidighed og bredde i tekstopgivelser, 1 sted meget smalt (alle tekster fra én tekstbog)”

Tekstopgivelserne er vigtige. De danner grundlag for det ordforråd, som eleverne skal til-
egne sig i forhold til de overordnede temaer, og tekster i bred forstand er i høj grad med til
at motivere eleverne i arbejdet med det tyske sprog og tysktalende landes kultur- og sam-
fundsforhold. Og det er derfor ligeledes vigtigt, at vi i tysktimerne inddrager aktuelt stof.

Endelig skal man huske, at elever kan gå op efter individuelle tekstopgivelser.

Film, lyd og billeder er vigtige elementer i sprogundervisningen. Lige som i sidste PEU –
hæfte nævner jeg her mange af de gode film, der findes:

Leroy, Crazy, Napola oder Elite für den Führer, Das Leben der Anderen, Der Untergang,
Die fetten Jahre sind vorbei, Die Welle, Die Wolke, Ein Sommermärchen, Engel und Joe,
Good bye Lenin, Herz im Kopf, Im Juli, Jenseits der Stille, Kebab Connection, Knallhart,
Krabat, Kroko, Lola rennt, Schicksalsspiel, Sommersturm, Sonnenallee, Sophie Scholl, Ya-
semin usw. usw.

Og så alle de gode kortfilm, der findes, såsom *Schwarzfahrer* og den samling kortfilm, der
ligger på Goethe - dvd'en ”*Kurz und gut macht Schule*” + *dem, der ligger på youtube*.

www.youtube.com bliver brugt flittigt af lærere, som på denne måde inddrager aktuel tysk
musik i deres undervisning. Og det er jo ikke kun pop og rock, man kan finde der, men
også klassisk musik og årstidssange, højtidsange, fødselsdagssange m.m.

Temaer

Der skelnes mellem klassens temaer og elevens selvvalgte emne.

Alle lærere ordner årets stof i temaer. De fleste opgiver fra 4 til 5 temaer, og det er passen-
de. Det ene tema falder jo væk, når der skal trækkes lod til samtalen. Derfor er 3 overord-
nede temaer for lidt. Og med flere end 5 temaer kan det være svært for eleverne at beher-
ske det ordforråd, de skal anvende under samtalen.

Ifølge censorerne var årets overordnede temaer koncentreret om følgende emner: Sport,
Freizeit, Jung sein, Reisen, Familie, Zukunft, Schule, Freundschaft, Anders sein, osv. Des-
uden var temaet ”Deutschland” i forskellige variationer populært. Mon ikke det var 20-året
for murens fald, der var anledningen?

Censorernes kommentarer er en anelse modsætningsfyldte:

Prøver – Evaluering – Undervisning Tysk, maj-juni 2010

Lige fra: ”Alle velegnede” eller ”Deutschland og Schule virker som de mest velegnede temaer.” til: ”Det er en dårlig ide at bruge temaet Deutschland til en svag klasse.”

Når man vælger årets temaer, er der flere aspekter, der skal overvejes:

- Temaerne skal være vedkommende for eleverne
- Temaerne skal kunne inspirere til selvvalgte emner.
- Temaerne skal kunne inddrage kultur og samfundsforhold fra tysktalende lande
- Temaerne skal ikke kræve et ordforråd, der er for specielt og vanskeligt.
- Eleverne har medindflydelse på valg af temaerne.
- At man kan finde tekster (i bred forstand) til temaet, som har en fornuftig sværhedsgrad.

Det selvvalgte emne

Elevens emne skal tage afsæt i et af årets overordnede temaer. Det er vigtigt, at eleven vælger et emne, som han/hun har interesse for og lyst til at fordybe sig i. Der må gerne være flere elever, der vælger det samme emne og arbejder sammen om det. De går til prøve hver for sig.

Dispositionen

En censorkommentar:

”Dispositionerne varierer meget fra skole til skole. Nogle har skrevet så meget, at det nærmest er brødtekst, mens andre nøjes med stikord. Her er det min erfaring, at det helt klart virker hæmmende med for meget tekst, for eleven bliver fanget i at læse op og formår kun sjældent at frigøre sig fra det skrevne.”

Der står i vejledningen, at eleven vælger tre til fem punkter, som de vil uddybe i deres selvvalgte emne. Til hvert punkt kan eleven skrive nogle stikord som hjælp. Men man skal passe på, at der ikke er for mange stikord eller lange sætninger. For mange stikord skaber let forvirring i stedet for overblik, eller også kan eleven blive alt for bundet af dispositionen, som ikke må bære præg af oplæsning.

Det er derfor ikke nogen god ide, at eleverne skriver for mange stikord på deres dispositioner. Antal stikord eller vendinger er et spørgsmål om balance. En disposition, som stort set kun har overskrifter, yder dog heller ikke megen støtte til en elev i en prøvesituation.

Se fx dette eksempel:

Prøver – Evaluering – Undervisning
Tysk, maj-juni 2010

Thema: Anders sein

Mein Thema: Berühmt sein

Deshalb habe ich mein Thema gewählt:

mein persönliches Interesse, meine Zukunft

Wie ist es, berühmt zu sein

Vorteile, Nachteile, Lionel Messi

Das Thema und ich

Profifußballer

Her mangler der kilder, men ellers opfylder denne disposition formelt kravene. Dog vil en elev ikke kunne få megen støtte fra denne disposition.

Den færdige disposition skal underskrives af både elev og lærer og sendes sådan, at de er censor i hænde 14 dage før prøven. Med sin underskrift godkender læreren dispositionen. Og læreren kan kun godkende dispositionen, hvis den er i orden rent formelt. Det vil sige, at dispositionen skal opfylde de i prøvevejledningen angivne krav. Det er alene denne underskrevne disposition, som eleven må medtage til prøven.

Her er par eksempler på dispositioner fra maj 2010.

1.

Unser Thema: Reisen

Mein Thema: Eine Reise in den Tod

Warum habe ich das Thema gewählt:

Interessant und mystisch. Meinung darüber ...nach dem Tod

„Der Erlkönig”

Johann Wolfgang von Goethe – 1782

Das Gedicht - Handlung

Einem Vater und seinem tödlich verwundeten Jungen

Erlkönig lockt den Jungen

Personen

Der Erlkönig – der Tod

Thema

„Der letzte Tote an der Mauer”

Handelt von

Chris Geoffroy, eigenes Restaurant

Flieht, BRD – wird erschossen
Thema

Das Thema – der Tod

„Der Erbkönig“ - Ist der Tod gut oder schlecht
„Der letzte Tote an der Mauer“ - DDR - Mit dem Tod leben

Verschiedene Meinungen über das Leben nach dem Tod

Religion

Das Christentum – Paradies

Atheisten - nichts nach dem Tod

Mei-

ne Meinung - Nicht nur in der Erde

Meine Texte:

„Das letzte Tote an der Mauer“ (2,8 ns)

„Der Erbkönig“ - <http://ingeb.org/Lieder/werreite.html> (1 ns)

2.

Unser Thema: Sport und Freizeit

Mein Thema: Floorball

Warum habe ich dieses Thema gewählt:

Interessantes Thema für mich, spiele selbst Floorball.

Fakten

- Was ist Floorball
- Mannschaft, der Torwart
- Die Regeln

Floorball in Deutschland - Unihockey

- 25 Jahre in Deutschland
- die Liga
- UHC Sparkasse Weißenfels

Floorball in Dänemark

- die beste dänische Floorball Mannschaft
- dänischer Floorball kontra Schwedischer Floorball, vergleiche

Floorball und ich

- mein Club, nächstes Jahr, mein Niveau, unsere Gemeinschaft im Club,

- warum nicht Eishockey

Meine Texte:

<http://de.wikipedia.org/wiki/Floorball> (3,1)ns

Film - <http://www.youtube.com/watch?v=ZAZFIBfskks&NR=1>

Elevens tekstopgivelser

Et af kravene til dispositionen er, at eleven anfører sine kilder, og hvor mange normalsider hver tekst fylder. Et krav til kilderne er ligeledes, at de skal være tysksprogede. Det krav bliver dog ikke opfyldt alle steder, som man kan se i nedenstående censorkommentar:

En censor skriver desværre: ”En stor del af dispositionerne havde danske og engelske internetsider som kilder.”

Det kan være, at eleven har læst/skimmet mange flere tekster om emnet (også på andre sprog end tysk) end de, der til sidst blev opgivet på dispositionen. Det er en helt naturlig proces, når man vil finde de tekster, som man vil basere sit selvvalgte emne på. En elev kan ikke opgive sig selv som kilde. Men eleven må naturligvis gerne inddrage sine egne erfaringer under selve redegørelsen eller bruge det som et punkt på dispositionen.

Der er også et krav om, at elevens tekster, ligesom det fælles pensum, skal afspejle, at der er blevet arbejdet med forskellige typer tekster (mindst to).

En elev må gerne bruge tekster fra det fælles læste pensum som kilde. Og det betyder, at kilden både kan stå på listen over det fælles opgivne stof og på elevens egen litteraturliste.

En anden censorkommentar: ”Hos nogle klasser fin variation, men også eksempler på udelukkende internetkilder”.

Og vi kan glæde os over, at en censor skriver:

”Dispositionerne var for langt de fleste godt gennemarbejdet. Det er en stor hjælp og en god måde at starte eksamen med noget, der er forberedt. For dem, som havde gennemarbejdet deres disposition, var det en god oplevelse.”

Det er en god ide at bede eleven om en kopi af samtlige kilder, for hvis man ikke har elevens disposition i elektronisk form, kan det være besværligt at skrive de lange internetadresser af.

Det er et stort arbejde for lærerne at vejlede eleverne i deres valg af tekster. Men der er mange muligheder for at hente hjælp.

Man kan fx kigge i:

Lærebogssystemer, både for 8.-10. Klassetrin

Prøver – Evaluering – Undervisning Tysk, maj-juni 2010

Tekstantologier

Gamle lytteøvelser og ekstemporaltekster, så længe de ikke er alt for forældede.

Juma på nettet:

http://www.auslandsschulwesen.de/cln_091/nn_388374/Auslandsschulwesen/DieZfA/Publicationen/JUMA_20und_20TIPP/node.html?nnn=true

Goethe Instituttets sider

Forskellige sider på nettet, fx www.seitenstark.de, som er en samling gode børne- og ungdomssider med faglitteratur og skønlitteratur, eller

<http://www.sin-net.de/sin-net/Empfehlungen/empfehlungen/internet/Kinder.htm> ,

som også indeholder rigtig mange gode sider.

<http://www.helles-koepfchen.de/>

<http://www.lilipuz.de/> en radioside

<http://www.dw-world.de/dw/0,,9729,00.html>

Deutsche Welle Wikipedia egner sig til helt specifikke faktuelle oplysninger, som leveres i faktaboksene til højre.

Alle de gode ideer, der er samlet i skolekomkonferencen og på emuen.

Lærerens rolle

I forberedelsesfasen er læreren vejleder. Det beskrives sådan i prøvevejledningen:

”Lærerens rolle er at finde rigeligt og relevant materiale til at inspirere eleverne. Læreren fungerer som vejleder og giver input og feedback. Det er lærerens opgave at vejlede den enkelte elev og hjælpe vedkommende med at begrænse sig, så der ikke favnes for bredt. Der er ofte en tendens til, at eleverne vil have for meget med og ofte for svære ting, hvorfor læreren må hjælpe med at afgrænse stoffet og vejlede dem i at holde sig til noget, de kan overskue.”

Og lærerens rolle er vigtig. En censor fortæller, at der kan være stor forskel i måden eleverne er blevet vejledt på. : *”det skærer i øjnene, hvor betydningsfuld lærerens forståelse af sin rolle kan være!”*.

Og man kan blive en anelse bekymret, når man læser sådan en censorkommentar:

”Læreren var for svag sprogligt og formåede ikke at spørge ind til centrale emner under prøven”

Redegørelsen

Redegørelsen skal vare ca. 5 minutter, men det er ikke alle elever, der er i stand til at bruge de fulde 5 minutter. Censorerne beretter også om elever, som tydeligvis ikke har forberedt sig godt nok. Men går en elev i stå, så er der hjælp at hente hos eksaminatoren, som prøver

Prøver – Evaluering – Undervisning Tysk, maj-juni 2010

at hjælpe eleven videre. Ellers er tilbagemeldingen fra censorerne positiv, og de giver udtryk for, at denne første del af prøven generelt forløber rigtig fint.

Husk, at eleven kun må have den udgave af dispositionen med ind til prøven, som - underskrevet af lærer og elev - blev sendt til censor. Det er en god ide at have elevernes dispositioner liggende elektronisk og tage kopier af elevens disposition til brug på selve prøvedagen. Flere censorer har oplevet denne situation:

"Nogle elever havde tilføjet ekstra noter på deres disposition. Jeg tog den fra dem og gav dem mit eget eksemplar."

Derfor videregiver jeg her **et godt råd**. Nogle lærere giver eleverne besked om, at de ikke selv må tage en udgave af deres disposition med til prøven, men vil få den udleveret af læreren. På den måde undgår man sådan en situation.

Nogle censorer giver udtryk for denne bekymring: "Det er mit indtryk, at de fleste elever havde forsøgt at lære deres "foredrag" udenad."

Det er selvfølgelig naturligt, at eleverne under forberedelsen øver sig på deres redegørelse, og at den derfor kan bære præg af udenadslære. Men det er et problem, hvis eleven i virkeligheden slet ikke har noget på hjertet og bare rabler et eller andet af sig.

I en redegørelse er det vigtigt, at eleverne

- har noget, de gerne vil fortælle
- kan inddrage personlige erfaringer
- i deres redegørelse bruger et enkelt sprog
- ikke bruger lange indviklede sætninger, som er fjernt fra deres eget sproglige niveau
- forstår det, de selv siger
- i deres dispositioner har noteret vendinger, der hjælper dem videre.

Lodtrækning

Efter fremlæggelsen af sit selvvalgte emne, trækker eleven et oplæg til samtale inden for et andet af de overordnede temaer end elevens eget. Hvert oplæg må gå igen to gange. Den sidste elev skal have 4 oplæg at vælge imellem.

Her er det vigtigt, at læreren sikrer sig, at eleven ikke kan trække prøveoplæg inden for det overordnede tema, som eleven selv havde valgt at fordybe sig i.

Dog er der igen i år censorer, der har oplevet, at eleven skulle trække om, før eleven ramte et oplæg fra et af de andre overordnede temaer. Det er netop det, der ikke må ske. Ifølge Undervisningsministeriets jurister opstår der problemer, hvis der klages over prøven. Det skal vi derfor sørge for at undgå.

Der er også lærere, der giver hvert tema sin farve, sådan at det er nemt at fjerne et tema. Men det er desværre ikke i orden, da vi skal undgå, at eleverne kan gennemskue lodtrækningen.

Det er nødvendigt, at læreren har lavet en liste, der skaber overblik og sammenhæng mellem elev og det tema eller de numre, eleven ikke må trække. Denne liste skal censor også have.

Sådan kan man organisere lodtrækningen.

Numrene ligger i åbnede æsker, sorteret efter temaer. Så kan man bare fjerne det tema, eleven ikke må komme op i. Og indimellem kan der byttes rundt på æskerne, så de ikke står samme sted. Mange lærere bruger konvolutter eller plastlommer i stedet for. Læreren eller evt. censor fjerner numre mellem eksaminationerne. Enkelte lærere havde valgt at lade elever med det samme overordnede tema gå op efter hinanden.

Det er vigtigt, at lærer og censor har talt sammen om, hvordan lodtrækningen skal foregå, således at man er fri for overraskelser og undgår at ændre proceduren i sidste øjeblik.

Mht. hvor mange prøveoplæg, man som lærer skal fremstille, kan der desværre ikke gives en opskrift. Det er ikke muligt at forudse, hvilke oplæg der vil blive trukket. Har man et hold, hvor mange har valgt at fordybe sig i det samme overordnede tema, må man lave flere oplæg til de resterende temaer. Det er i hvert fald klogt at lave et par oplæg ekstra. Censor kan hjælpe med at tjekke, om der nu er prøveoplæg nok, alt efter hvor mange elever, der har valgt hvilke temaer.

Prøveoplæg

Efter at eleven har gjort rede for sit selvvalgte emne, skal der trækkes et oplæg til den efterfølgende samtale. I prøvebekendtgørelsen står der:

”Anden del af prøven er en samtale mellem eksaminator på baggrund af et igangsættende spørgsmål, som eleven trækker. Spørgsmålet skal have indholdsmæssig sammenhæng med et af de andre overordnede temaer fra tekststopgivelserne.”

Eleven skal omstille sig til en samtale om et nyt tema. Det er for de fleste elever helt klart den sværeste del af prøven. Det er heller ikke nemt at føre en samtale i ca. 8 minutter. Men det er et vigtigt element i prøven. En censor skriver:

”Den følgende samtale omkring det lodtrukne spørgsmål er netop en samtale og viser elevens sproglige formåen og strategi mht. kommunikation, så godt med begge dele.”

Prøver – Evaluering – Undervisning Tysk, maj-juni 2010

En censor foreslår, at man holder ca. 1 minuts pause mellem de 2 dele af prøven. Det giver eleven lidt tid til at indstille sig på et nyt tema.

Det skal fremgå helt klart af prøveoplægget, hvilket tema der skal tales om, og hvilke tekster fra pensumopgivelserne man kan komme på. Det igangsættende spørgsmål skal være enkelt og klart formuleret, men også rumme udfordringer for de dygtige elever.

Det er ikke meningen, at eleven skal overhøres i det opgivne stof, dvs. give længere referater af tekster, men det er naturligt at perspektivere til tekster eller film, da man på den måde lægger op til at inddrage kultur og samfundsdelene i samtalen.

Det er ikke nogen god ide, at prøveoplægget er forsynet med flere spørgsmål eller mange underspørgsmål. Det virker uoverskueligt for eleven.

En censor skriver:

”Til gengæld kan det være en rigtig god ide at benytte sig af muligheden for at sætte billeder på prøveoplægget, som kan hjælpe eleven videre, hvis man er gået i stå under samtalen. Det er især en støtte for de svage elever.”

En censor mener: ”Det er en stor hjælp, hvis der er flere billeder til spørgsmålene. Det giver mulighed for at sætte tanker i gang, og samtalen bliver mere fri.”

Eller: ”Generelt stor alsidighed og gode billedoplæg. 3-4 tydelige illustrationer, i farve hjælper gevaldigt den forberedte elev, når det bliver lidt tungt med samtalen.”

Eller: ”Prøvespørgsmål er bedst, når spørgsmålet er kort og formuleret i et enkelt sprog. Det fungerer rigtig godt, når der er mange billeder på prøveoplægget”

Og så er det jo dejligt at høre dette: ”Kvaliteten i år af prøvespørgsmål, der ”åbner” for samtalen, er bedre i år.”

Man skal huske, at prøveoplægget lige præcis er et oplæg til samtale. Derfra udvikler samtalen sig i forskellige retninger indenfor det overordnede tema.

Det har bl.a. vist sig at være en god ide at formulere prøvespørgsmålet som et statement med efterfølgende spørgsmål, eller som et generelt spørgsmål, der ender med en personlig indfaldsvinkel. Prøveoplæg, som stiller spørgsmål til handlingen i en bestemt tekst, må ikke forekomme, da de lægger op til endnu en redegørelse.

Et eksempel på et prøveoplæg kunne være:

Thema: ZUKUNFT

Frage: Für junge Leute ist eine Familie für die Zukunft wichtig. Was meinst du?

Texte/Filme: Allein oder im Hotel Mama, Träume und Gedanken, Lust auf die Zukunft, Au Pair.

Prøver – Evaluering – Undervisning
Tysk, maj-juni 2010

Billeder: En lykkelig 4 personers familie, en karrierekvinde, en baby.

Thema: FREIZEIT

Frage: Geld verdienen oder Geld verbrauchen

Texte/Filme Mein Ferienjob, Geld ausgeben ist meine Lieblingsbeschäftigung

Billeder: Unge, der arbejder som opvasker. Unge, der arbejder i et supermarked, på shoppingtur. Diske, der bugner med tilbud osv.

Thema: JUNG SEIN

Frage: Viele Jugendliche experimentieren mit Drogen und Alkohol. Was denkst du?

Tekster: Knallhart, Waltrauts Geschichte, Der Junge auf der Bank

Andre eksempler:

Zukunft - Was ist wichtiger für die Zukunft: Geld oder Familie

Reisen - Eine besondere Reise. Woran denkst du wenn ich das sage?

Jung und unsicher - Eine Familie ist wichtig für junge Leute. Was meinst du?

Sport und Freizeit - In der Freizeit muss man aktiv sein, oder?

Prøveforløbet

Censorerne giver udtryk for, at det er en god oplevelse at være censor hos kolleger rundt om i landet. Prøveformen inddrager eleven positivt og giver ham/hende mulighed for medindflydelse.

”Jeg synes, at denne prøveform er god. Der er redegørelsen, som eleven har indflydelse på og samtalen, som der trækkes lod om. Jeg synes de to ting er uadskillelige og det giver os et godt grundlag til at bedømme eleverne”.

En anden censorkommentar:

”Det er mit indtryk at eleven under den første del er mere frigjort. Det, at de kan komme med noget forberedt, er en stor hjælp, og de får mulighed for at vise, hvad de har arbejdet med. Dette giver dem en sikkerhed, som klart viser sig i et tydeligere og mere forståeligt sprog.”

Prøver – Evaluering – Undervisning

Tysk, maj-juni 2010

Det er helt klart sådan, at den frie del af prøven er mest vanskelig for eleven.

En censor beskriver det sådan: ”Under den lodtrukne del er det ofte lærer og censor, som stiller spørgsmål og eleven som svarer på dem. Det er meget tydeligt at denne del af prøven er den sværeste del for mange.”

Derfor er det vigtigt, at vi arbejder med mange samtaleøvelser, der træner eleverne i at tale om de generelle problemstillinger i temaet.

Under prøven kan censor og lærer tage notater på evalueringsskemaet, som findes på s. 42 i prøvevejledningen. Uanset hvordan man tager notater, så skal de gemmes i et år.

Karakterfastsættelsen

Efter prøvens to dele skal der gives en karakter. Det er helhedsindtrykket, der skal bedømmes. Når lærer og censor løber punkterne på evalueringsskemaet igennem sammen, så er det som regel ikke så svært at pejle sig ind på den rigtige karakter.

Censorerne giver samstemmende udtryk for, at der var stor enighed om karaktererne.

Som en censor udtrykker det: ”*STOR ENIGHED OMKRING KARAKTERGIVNING.*”

Fagkonsulentens konference

På fagkonsulentens konference i Skolekom kan man holde sig orienteret. Der er ligeledes www.emu.dk, hvor fagkonsulenten orienterer, og her finder man links til skolestyrelsen m.m.

Fritagelse for prøve

Elever, for hvem prøveaflæggelse ikke skønnes hensigtsmæssig, kan fritages for at aflægge folkeskolens obligatoriske afgangsprøver. Se prøvebekendtgørelsens bilag 6 på dette link: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=132895> .

Det er dejligt, at censorerne også i år slutter med at sige:

”Samarbejdet og samspillet med de forskellige lærere var meget positivt og berigende, og der var stor enighed og en god dialog omk. vurderingen. Alt i alt en rigtig god, lærerig og berigende uge!”

Tak til censorerne!

En stor tak til de mange beskikkede censorer for den store arbejdsindsats, de har ydet. Tak for mange gode, informative og levende tilbagemeldinger fra hele Danmark. Disse tilbagemeldinger har dannet grundlag for det, jeg har skrevet om FSA.

Justeringer

Her en oversigt over konsekvenser for den mundtlige prøve på FSA-niveau på baggrund af den nye prøvebekendtgørelse.

Dispositionen

Der har været en del frustrationer med hensyn til elever, der ikke har afleveret en disposition til den fastsatte tid. Nu er det blevet sådan, at kun de elever, der afleverer en disposition, kan gå til prøve. Dette fremgår af § 4, stk. 2 punkt 4. i prøvebekendtgørelsen. Elever, som ikke afleverer en disposition, skal dog have mulighed for at udarbejde denne og efterfølgende aflægge prøve snarest muligt.

Det er desuden blevet præciseret i bekendtgørelsen, at dispositionen skal indeholde stikord til, hvad eleven vil redegøre for ved eksaminationen, en oversigt over anvendte kilder samt lærerens og elevens underskrift. Stikord betyder, at der fremover udelukkende skal stå ord og vendinger. Det vil stadigvæk være naturligt, at det første punkt er en begrundelse for valg af emne.

Kilder ved FSA

Tidligere har elevens kilder sammen med klassens tekstopgivelser skullet ligge mellem 30 og 40 normalsider. Der er nu blevet åbnet mulighed for, at nogle elever kan opgive flere normalsider. I bekendtgørelsen er det formuleret således: ”Desuden anføres de kilder, som eleven baserer sin redegørelse på. Disse kilder kan helt eller delvist være fra et af temaerne i tekstopgivelserne.”

Det vil reelt sige, at der ikke længere skal anføres normalsidetallet på elevernes kilder, da der nu ikke er et loft over de samlede opgivelser. Elevernes kilder kan stadigvæk være helt nye kilder, kilder taget fra klassens tekstopgivelser eller en blanding heraf. På den måde bliver der taget hensyn til såvel de fagligt svage elever som de stærkere. Mængden af kilder skal naturligvis stå i relation til, at eleven skal kunne nå at redegøre for dem på de 5 minutter, der er afsat ved FSA.

Fælles opgivelser

Klassens fælles tekstopgivelser skal fremover afspejle, at sprogene tales flere steder. I bekendtgørelsen står der således: ”Flere tysktalende lande skal være repræsenteret i tekstopgivelserne.”

Tjekliste til mundtlig FSA for skoleåret 2010/11

Hvad er det, man så skal huske af formelle og praktiske ting i forhold til prøven?

Prøver – Evaluering – Undervisning
Tysk, maj-juni 2010

Tekstopgivelser

Fælles tekstopgivelser ligger mellem 30 – 40 normalsider.
Fælles tekstopgivelser skal underskrives af skolens leder.
Fælles tekstopgivelser skal afspejle at sproget tales flere steder.

Disposition

Overordnet tema – selvvalgt emne
Ikke mig selv som emne
Et passende antal stikord eller vendinger
Eleverne skal udelukkende opgive kilder på tysk
Ikke *mig selv* som kilde
Flere forskellige teksttyper som kilder / mindst 2
Ingen illustrationer (kun hvor det er absolut nødvendigt)
Underskrift fra lærer og elev.

Prøvespørgsmål/oplæg

Tydeligt overordnet tema
Ikke lange tekststykker, men et igangsættende spørgsmål
Tekstopgivelser, der kan relateres til
Gerne illustrationer
Ingen stikord!

Til censor sendes:

Tekstopgivelsesblanketten
Elevernes dispositioner
Prøvespørgsmål/oplæg
Oversigt, der viser sammenhængen mellem elev, overordnet tema og selvvalgt emne
Oversigt over elevrækkefølge til prøven
Følgrebrev, hvor man bl.a. redegør for lodtrækning
Lærers e-mail adresse og telefonnummer, evt. træffetid.

FS10

Det er første gang, de nye prøveformer er blevet taget i anvendelse.

Den mundtlige prøve består nu af en redegørelse for et selvvalgt emne inden for et lodtrukket tema og en samtale på baggrund af elevens redegørelse for sit selvvalgte emne. Samtalen breder sig efterhånden ud til hele det lodtrukne tema.

Den skriftlige prøve er nu todelt og består af ca. 20 items i sprog og sprogbrug og en opgave i friere skriftlig fremstilling.

Prøverne i 10.klasse er frivillige.

Den skriftlige prøve

Den skriftlige prøve i tysk FS10 består af 2 hæfter. Hæfte 1 indeholder et antal opgaver i sprog og sprogbrug, og hæfte 2 indeholder 2 oplæg til skriftlig fremstilling. Eleven bestemmer selv, hvor længe han/hun vil bruge på de 2 dele. Det anbefales dog, at eleven bruger ca. 30 min. på hæfte 1 og 2½ time på hæfte 2. Prøven varer i alt 3 timer. Hjælpemidler er tilladt.

Hjælpemidler er: ordbøger, - både elektroniske og papirudgaver, grammatiske oversigter, stavekontrol og grammatikkontrol. Grammatiske oversigter må ikke have form af øvehæfter og indeholde sammenhængende tekster. Også elev- eller lærerproducerede grammatikker kan bruges. Fælles for alle hjælpemidler er, at det er vigtigt, at de er overskuelige, og at eleverne er vant til at bruge dem. Der må ikke være adgang til internettet.

Hæfte 1

Hæfte 1 bestod af 3 opgaver i sprog og sprogbrug.

I denne del af prøven skal eleverne vise, at de kan løse sproglige opgaver, når de skal fokusere på et fænomen ad gangen. Og det lykkes ifølge censorerne ganske godt.

Opgave A var en opgave i brug af ordbog. Her skal eleven indsætte ord eller udtryk. Eleven skal, udover at finde det rigtige udtryk i ordbogen, også kunne benytte de anvisninger, som ordbogens forkortelser giver, fx køn og flertal.

Opgave B var en indsætningsopgave i form af multiple-choice. Blandt 4 muligheder skal eleven vælge den korrekte form af et verbum, et personalpronomen og den ubestemte artikel.

Prøver – Evaluering – Undervisning
Tysk, maj-juni 2010

Opgave C var en indsætningsopgave, hvor eleven skulle indsætte verber i førnutid. Eleven skulle både finde det rigtige hjælpeverb, den rigtige bøjningsform af hjælpeverbet og den rigtige form af verbernes participium perfektum/ kort tillægsform. Her skulle eleven også gøre brug af listen over uregelmæssige ord.

Opgaverne i sprog og sprogbrug vurderes efter en omsætningstabel, som lægges på skolestyrelsens hjemmeside. Man vælger afsluttende prøver, censur og rettevejledning. Her ligger facitlister og rettevejledninger til alle skriftlige prøver fra skoleåret 2009/2010.

<http://www.skolestyrelsen.dk/sitecore/content/Skolestyrelsen/Skolen/Afsluttende%20prøve/3%20Censur/Rettevejledning.aspx> I margen i højre side finder man rettevejledningerne fra de foregående år.

Karakteren 12 kunne opnås ved 18 – 20 rigtige.

Karakteren for sprog og sprogbrug tæller 30 % af den samlede karakter.

Et par kommentarer:

Somme tider findes der til et ord eller et udtryk flere oversættelsesmuligheder. Og den stegte kylling havde rigtig mange: Brathähnchen, Hähnchen, Brathuhn, gebratenes Hähnchen, Grillhähnchen og det fantastiske ord Broiler, som er det mest almindelige ord for stegt kylling i den østlige del af Tyskland.

Det er ikke så heldigt at vælge et ord med så mange oversættelsesmuligheder, og censorerne kommenterer det sådan:

”Synes, det er en rigtig god idé, at eleverne har sprog – og sprogbrugsprøven, da den i nogle tilfælde kan trække karakteren op for eleven. Dog skal man være opmærksom på de ord/gloser, der skal indsættes – eksempelvis ”den stegte kylling”.”

eller

””stegt kylling” gav en syndflod af muligheder...”

Det er også vigtigt, at der lige fra starten foreligger en korrekt og helt fyldestgørende facitliste.

Men ellers er der almindelig tilfredshed med denne nye del af prøven. Censorer skriver:

”En ubetinget ros for denne nyskabelse. Det er en mere end god idé.”

”Gode relevante opgavetyper – overskuelige og præcise i opgaveformuleringen. Langt de fleste elever har klaret sig godt i denne del af opgaven. Denne del har været med til, at mange elever blev rykket op i den samlede karakter. Dejligt at sprog og sprogbrugsdelen er kommet med i FS 10 prøven.”

Så alt i alt blev denne nye del af prøven hilst velkommen.

Hæfte 2

Hæfte 2 indeholder 2 opgaver i skriftlig fremstilling, som eleverne skal vælge imellem.

Årets to emner var:

Du bist, was du isst! valgt af ca. 25 %

Auf Klassenfahrt! valgt af ca. 75 %

Opgavesættet får mange rosende ord på vejen, og censorerne giver udtryk for, at eleverne stort set svarer på alle punkterne i opgaveformuleringerne.

Censorkommentarer:

”Hæfte 2 er et fint hæfte. Det inspirerede eleverne og især opgave 2 fremkaldte mange minder og idéer.”

og

”Et fint opgavesæt med gode illustrationer og vedkommende emner. Passende sværhedsgrad.”

eller

”Igen et rigtigt godt sæt i elevvenligt og inspirerende layout med klare opgaveformuleringer!”

Det første emne ” Du bist was du isst!” var et rigtig godt emne. To korte tekster, som lægger op til, at eleverne tager stilling og sammenligner kulturer her og der. De elever, der havde valgt dette emne, klarede sig rigtig godt. Oplægget støttede eleverne fint mht. ordforråd og gav ideer til, hvad man kunne skrive om. Mange af de elever, der valgte dette emne, gav udtryk for holdninger og viste engagement.

Et par censorkommentarer:

”Til dato de bedste emner. De var layoutmæssigt helt i top. Alligevel er der stort set ingen, der benytter sig af illustrationerne. Opgaveformuleringerne var korte og præcise, og ganske få har misforstået opgaverne”

”Opgaven er ganske udmærket sammensat med et godt tekstoplæg og gode delopgaver. Sværhedsgraden er passende, og det er bestemt et emne, som eleverne kan forholde sig til.”

De fleste elever havde valgt det andet emne ” Auf Klassenfahrt”. Mellem 75-80 % af et hold valgte denne opgave. Det var virkelig et emne, som satte gang i elevernes fortællelyst. Prøveoplægget var rigt illustreret, og det hjalp og inspirerede eleverne til at overveje, hvilken slags ”Klassenfahrt” de foretrak.

En censorkommentar:

”Oplægget her er kort, illustrationerne gode, og spørgsmålene så enkle, at alle kan være med. Desuden har alle på et eller andet tidspunkt været på tur med klassen. (Det var glædeligt overraskende så mange elever, der rent faktisk har været med deres skole i Berlin.)”

eller

”Begge opgaver får højeste karakter; på en gang motiverende og temaer, som er/har været en del af elevernes hverdag, og som de personligt kan forholde sig til. Dog er opgave 2 blevet foretrukket af de fleste elever.”

Omfang af besvarelserne

Igen i år viser eleverne generelt stor fortælleglæde, og det er vigtigt at holde fast i. Dog lader den sproglige kvalitet i en del stile meget tilbage at ønske.

Nogle censorer melder desværre, at der er stile, som kun fylder 2-3 linjer, og det er trist. Mens andre begejstret fortæller om mange elever, der skriver ca. 2 sider. De fleste besvarelser fylder godt en side på computeren. Og det opfattes af censorerne som meget passende. Det kan være problematisk, hvis eleverne enten skriver for meget eller for lidt. Skriver eleven meget, kan det gå ud over sproget, dvs. sprogrigtigheden, og det går igen ud over den endelige bedømmelse. Der er også en del, som regel ret svage elever, der skriver mindre eller væsentligt mindre end en halv side, og derfor er opgaven ofte ikke besvaret fyldestgørende. Men det er helhedsindtrykket, der bedømmes, og vi kan ikke på forhånd lade det trække ned.

Dejligt med sådan en censorkommentar:

”Generelt var omfanget i orden. De allerfleste elever overholdt kravet om 300-400 ord og indholdsmæssigt var mange stile fyldige og skrevet med engagement, og eleverne besvarede opgaverne i stilene.”

Vurdering

Det er en af ministeriets beskikkede censorer og faglæreren, der retter FS10 prøven i tysk. Den endelige karakter sammensættes af karakteren for sprog og sprogbrug og karakteren for opgaven i friere skriftlig fremstilling. Sprog og sprogbrugskarakteren gives på baggrund af elevens antal rigtig løste opgaver. Den tæller 30 % af den samlede karakter. Karakteren for den friere skriftlig fremstilling tæller 70 % og gives af de 2 censorer i fællesskab. Efter at begge censorer har afgivet deres karakterer, skal de kort drøfte karaktererne. Det kan ske under en telefonsamtale eller per mail, hvor man bliver enig om en fælles karakterliste. Ved fortsat uenighed findes karakteren efter de gamle regler, hvor censors karakter tæller mest.

Censorerne erklærer, at det har været let at nå til enighed.

Skolernes kontorer skal huske, at det er vigtigt, at skolen over for den beskikkede censor oplyser lærerens mailadresse og telefonnummer og vice versa.

Sprogrigtighed

Først det positive:

”Men det er også glædeligt at se, hvordan nogen formår at benytte rigtige og tyske vendinger, diskuterer og lader sig engagere af emnet – uden helt at glemme grammatikken.”

og

”Jeg har modtaget gode opgaver, det er tydeligt at se, hvor den enkelte elev har forståelse, indsigt og problemer med det tyske sprog. Skriftlig fremstilling har været rigtig god i år, måske bliver eleverne ”varmet op” med sprog og sprogbrug delen? Kun meget få besvarelser har, i modsætning til tidligere, været korte.”

Men vi kommer ikke udenom det. Censorerne udtrykker det fx sådan:

”Desværre er det dog stadig således, at det relevante ordforråd og den elementære grammatik generelt er meget mangelfuld. Med god vilje lykkes det dog oftest at forstå indholdet. Også i år ses de typiske fejltyper som kongruens, ordstilling og verbalformer.”

Listen over fejltyper ligner som sagt sig selv:

- Kongruens
- Ordstilling
- Verbalformer
- Kasus og tal.

og sidst men ikke mindst:

Fejlslagslag i ordbogen.

Det er heller ikke helt let. Ordbøger er ikke nemme at bruge. Det er også vigtigt, at eleverne har nye ordbøger til rådighed under prøven. Og så skal eleverne være hjemme i de forkortelser, ordbøgerne benytter.

Ordbøgerne skal bruges til konkrete opslag af ord, men også bruges til at kontrollere:

- et substantivs køn og flertalsform
- vendinger i forbindelse med verber eller substantiver
- bøjning af de uregelmæssige verber.

Eleverne skal lære, at ord ofte skal slås op i sammenhæng. Det er ikke altid en god ide at slå op ord for ord. Det er tit dér, det går galt, og vi får mærkværdige formuleringer at se.

Prøver – Evaluering – Undervisning
Tysk, maj-juni 2010

Mange elever er ikke sikre i ordklasserne på dansk, eller de er ikke bevidste om, at de skal være opmærksomme på ordklassen, når de slår op.

Se disse eksempler:

- und das muss Löffel etwas mit das Probleme. ... Hvad sker der?
- ...so ich Holz was ich sacke. Ja, hvad ved jeg.
- Ich bei nicht wo das war. Det ved jeg heller ikke.
- Ich Tiefkühltruhe sehr. Tja.
- zusammen auf einen Helden anders Weise Et heltesagn?
- Menschen werden jeden Tag von dieser Krankheiten Tür. Pas på døren.

Disse eksempler viser tydeligt, at mange elever er usikre på ordklasserne. Og de viser også, at eleverne ikke er hjemme i de betegnelser, som ordbøgerne bruger. Når der i en ordbog står subst. eller for den sags skyld substantiv, er der mange elever, der ikke kan bruge det til noget som helst.

Man skal ikke slå *dør* op, hvis man skal bruge verbet *at dø*; ej heller ordet *ved* i stedet for *vide*, for det kan både blive til en præposition eller et substantiv, men ikke *at vide* som det fremgår af ovennævnte eksempler.

Så der skal arbejdes med brug af ordbogen i timerne, og man kunne sagtens give det for som lektie derhjemme. Start evt. med eksemplerne ovenover og lad eleverne finde ud af, hvad der skulle have stået. De kan jo slå de mærkelige ord i ordbogen op og derfra finde vej til, hvad der skulle have stået.

Når eleverne har fundet det korrekte ord, er de tit ikke færdige med ordbogsarbejdet. Eleven har fundet frem til at ”at vide” på tysk hedder ”wissen”. Den lille stjerne * ved siden af et verbum signalerer uregelmæssigt verbum, dvs. eleven skal slå op bagest i bogen i listen over uregelmæssige verber. Det forudsætter, at eleverne kender stjernens betydning. Derefter skal de finde ud af, hvilken endelse der skal på. Og her ville det jo ikke være smart, hvis de sætter e på, vel?

Så derfor: Der skal masser af træning til, før man bliver god til at bruge ordbogen, både papirudgaven og den elektroniske udgave.

Lidt flere sproglomster:

- und das ist sehr toll wenn man fährt schnell gegen die Baume. Av!
- Wir sollten wohnen bei eine Deutsche Federhalterfreund Penneven -bogstaveligt talt.
- Wir für sund Besen (Vi får sund kost?)

Prøver – Evaluering – Undervisning
Tysk, maj-juni 2010

Sproglige problemstillinger:

Anvendelse af:

bleiben/werden

Spaß

kommen

be-

Forveksling:

aus/ auch/ auf

sehr/viel

dass / das

wann/ wenn

wie/wir

den / sein

wer-

Svært er også:

brugen af kein

brugen af es gibt

brug af modalverber

ordstilling ved modalverber, ledsætninger, perfekt m.m.

Og så er der også en del fejl som afsmitning fra engelsk:

also i stedet for auch

was i stedet for war

come/ bekommen

when/wenn i stedet for als

omvendt ordstilling efter adverbialer, fx ”Dann er geht...”

Be-

Den mundtlige prøve

Prøvens form

Sådan står der i prøvebekendtgørelsen:

4. Tysk

4.1. Prøven består af en skriftlig og en mundtlig del, som kan afsluttes hver for sig.

4.7. Den *mundtlige prøve* omfatter

- lodtrækning af tema,
- lærerens godkendelse af elevens valg af emne og kilder,
- elevens udarbejdelse af disposition og forberedelse af redegørelse samt
- eksamination.

4.8. Til den mundtlige del af prøven opgives et alsidigt sammensat stof inden for fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder. Opgivelserne skal omfatte 40-50 normalsider af passende sværhedsgrad, omfattende skønlitteratur og sagprosa. Herudover opgives ikke-skrevet materiale, fx billed- og lydmedier. Flere tysktalende lande skal være repræsenteret i tekstopgivelserne. Hertil kommer de kilder, som eleven baserer sin redegørelse på.

4.9. Årets opgivelser inddeles i 4-6 temaer, som alsidigt dækker det opgivne stof. Eleven trækker lod imellem disse temaer. Lodtrækning og forberedelse kan foregå individuelt eller i mindre grupper. Eksaminationen ved den mundtlige prøve foregår enkeltvis. Inden for det lodtrukne tema vælger eleven i samråd med læreren et emne, som danner grundlag for elevens redegørelse ved den mundtlige prøve.

4.10. Efter lodtrækningen af temaet, der finder sted tidligst 10 skoledage, inden de skriftlige prøver påbegyndes, afsættes der undervisningstid til, at eleven kan arbejde med det selvvalgte emne. Eleven udarbejder med vejledning fra tysklæreren en disposition for det selvvalgte emne. Dispositionen skal indeholde

- stikord til, hvad eleven vil redegøre for ved eksaminationen,
- en oversigt over anvendte kilder samt
- elevens og lærerens underskrifter.

4.11. Prøven består af elevens redegørelse for det selvvalgte emne samt en samtale på baggrund af elevens redegørelse og det lodtrukne tema. Til brug for redegørelsen medbringer eleven sin godkendte disposition.

4.12. Der prøves i at

- redegøre for og dokumentere indsigt i et selvvalgt emne inden for et lodtrukket tema,
- deltage i en samtale på baggrund af det selvvalgte emne og det lodtrukne tema,
- tale tysk med en klar og forståelig udtale og intonation,
- anvende grundlæggende sprogbrugsregler, så kommunikationen lykkes og
- udvise kendskab til kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande.

4.13. Ved eksaminationen deles tiden ligeligt mellem elevens redegørelse og den efterfølgende samtale. Hele prøven varer 20 minutter, inkl. karakterfastsættelsen.

4.14. Der gives én karakter.

Prøven i år

Censorer melder tilbage om meget forskellige forhold under prøverne. Der er udsagn lige fra stor ros til tilbagemeldinger om det modsatte.

Det er første gang, denne prøveform bliver brugt, og der skal nok gå et par år, før alle lærere og skoler er helt med på, hvad denne nye prøveform kræver.

En censorkommentar:

”Jeg synes, den nye prøveform er en klar forbedring. Den giver et langt roligere og mere harmonisk forløb end den gamle form. Det betyder dog ikke, at alting fungerer lige godt. Det er meget forskelligt, hvor meget eleverne er i stand til at være ”selvkørende”, og i hvert fald kniber det for rigtig mange at komme bare i nærheden af de ca. 7 min., som er intentionen. Men kvaliteten af det tyske bliver i hvert fald bedre/mindre dårlig (!), når de har mulighed for at forberede et indlæg på forhånd.”

Tekstopgivelser

I prøvebekendtgørelsen står der, at der til den mundtlige del af prøven skal opgives et alsidigt sammensat stof inden for fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder. Opgivelserne skal omfatte 40-50 normalsider (ns) af passende sværhedsgrad.

Tekstopgivelserne skal omfatte både skønlitteratur og sagprosa. Herudover opgives ikke-skrevet materiale, for eksempel billeder, lyd og film (audiovisuelle medier).

De fleste lærere havde sammensat deres tekstopgivelser alsidigt. Censorer skriver:

”Lærernes tekstopgivelser var meget alsidige.” og ”2 steder stor alsidighed og bredde i tekstopgivelser, 1 sted meget smalt”

”Jeg har modtaget fyldestgørende og gode pensaaopgivelser fra de tre skoler. De har været bredt omkring og undervisningsmaterialerne er hentet fra adskillige steder: Alles Klappt, Du bist dran, Juma, Der Nordschleswiger, Brennpunkt Deutsch og internettet. Af ikke skrevet materialer er film og sange samt internetbilleder repræsenteret.”

Temaer

Temaer er ifølge censorerne:

Jungsein, Freizeit, Deutschland heute und damals, Märchen, Ausbildungspläne, Freundschaft / Familie, ”Jugend” i en eller anden variation, Krieg, Liebe, Missbrauch, Reisen, Sport und Musik.

Censorer bemærker, at emnerne Liebe og Märchen, kan være vanskelige som selvvalgte emner.

Elevens disposition og redegørelse

”De fleste disp. var gode og varierede, man mærker klart, at de har prøvet formen i 9. klasse. Kilder/ elevens egne tekster mht. vægtning mellem fagtekster og skønlitterære tekster (evt. film?) 80% havde Wikipedia i div. variationer (tysk, dansk og engelsk) som kilde, det er simpelthen ”bibelen” (eller det der er ”lettest” at gå til for både lærer og elev). Der var forholdsvis få skønlitterære tekster og ingen film i egne opgivelser.”

Alle kilder skal være på tysk. Dette gælder også elevernes redegørelser. Det skal man huske.

Her følger et par eksempler på elevers dispositioner:

Disposition 1

Schule: Schülerin 10. Klasse

Thema: Deutschlands Geschichte

Mein Thema: Die Berliner Mauer

Warum habe ich dieses Thema gewählt:

die Berliner Mauer ein großer Teil der deutschen Geschichte
ein großer Teil der Weltgeschichte.

Die Stunde Null

8. Mai 1945 das Ende des Zweiten Weltkrieges Ein Ende und ein Neuanfang

Streit um Berlin

West Berlin und Ost Berlin
Die Bundesrepublik Deutschland
Die Deutsche Demokratische Republik
Hilfe aus den USA
Unterschiede Ost- West Deutschland

Berliner Blockade

Währungsreform
Juni 1948 bis Mai 1949
Die sowjetische Regierung

Mauerbau

2,7 Millionen Menschen in den Westen
13. August 1961
Der Kalte Krieg

17. Juni Aufstand

- Die sowjetische Union und der Marshallplan
- Russische Panzer und Tote auf beiden Seiten

Fall der Mauer

- Protest gegen die Mauer
- 9. November 1989 Fall der Mauer
- ein Jahr später

Quellen: www.gbiu.de/Hamsterkiste, Wir sind wir, musikvideo www.youtube.com

Unterschrift Schüler

Unterschrift Lehrer

Disposition 2

Schule

Schülerin

Klasse: 10.

Thema: Kultur und Gesellschaft

Mein Thema: Besondere Schule

Warum habe ich dieses Thema gewählt:

sehr interessant, auch Spaß.

Zirkus-Kinder-Schule:

Information, Zirkusschule
Probleme, Freunde

Erfinderschule:

Erfindergruppe, Idee
Erfinder alle?, Erfindungen Ilona Handtasche, Hannes Zahnbürste, Georgs elektrische Klobürste
Iris Erfindung, gnadenloses Bett, Schulsachenmanager, Probleme

Begegnungsschule Frankfurt/Oder:

Schule, polnischer, deutscher Unterricht
UNESCO-Projektschule, Großbritannien, Polen, Frankreich, Schweden

Quellen: Turbo, internationales, Nummer 42, 43, 45

En censor skriver.

”Prøveforløbet har været rigtig godt, og eleverne har været mere samtalende og engagerede end hidtil.”

og

”Den første del af prøven fungerer godt, eleven får sagt det han/ hun har på hjertet”

Det er jo rigtig dejlig læsning.

Samtalen

Også i den mundtlige prøve er der en todeling, nemlig redegørelse og samtale. Eleverne klarer den første del generelt bedre end den anden. Den anden del af prøven kan nemt *gå i tomgang* som en censor beskriver det.

Eller som en anden censor udtrykker det:

”En god ny prøveform, der kræver, at lærer og censor kan styre samtalen i bredden.”

For at samtalen til FS10 prøven skal fungere godt, er det derfor meget vigtigt, at læreren har forberedt spørgsmål, der lukker samtalen op i forskellige retninger. Det vil sige, at selv om vi som lærere ikke skal forberede et oplæg, skal vi alligevel forberede den efterfølgende samtale, og jo bedre vi har forberedt den, jo bedre vil prøveforløbet gå for eleven.

Et eksempel:

Eleven har under temaet Freizeit valgt emnet Mädchenfussball. Læreren kan forberede sig til den efterfølgende samtale således:

Stille uddybende spørgsmål i forhold til elevens redegørelse, evt. det tyske kvinde-landshold, som har vundet flere verdensmesterskaber, evt. det tyske herrelandshold...

Samtale om temaet sport generelt, afhængig af hvad man har arbejdet med, fx hvorfor dyrker man sport, holde sig i form, fællesskab, sundhed, sport i skolen, sport i fritiden, professionel eller ej, elitesport, sportsskader, medier, doping, herunder også holdninger.

Samtale om temaet ud fra tekster, der hører til det fælles opgivne stof under dette tema.

Samtale om elevens egne sportsinteresser, evt. lærerens, hvad har man prøvet, erfaringer, hvad dyrker familien, hvad var sjovt osv.

Prøver – Evaluering – Undervisning
Tysk, maj-juni 2010

Samtale om temaet fritid generelt, afhængig af hvad man har arbejdet med, fx hvad laver unge i deres fritid, fritidsjob, venner, aktiviteter, lektier.

Samtale om tema fritid i forhold til eleven.

På den måde kan man være sikker på, at tiden hurtigt vil slippe op.

En censorkommentar:

”Når samtalen skulle bredes ud, blev det ofte holdt inden for den gren af temaet, som eleven havde selvvalgt emne om. Eks. hvis man under Jugend havde om Drogen, så blev også den videre samtale om Drogen. ”

Her kan man som eksaminator og censor hjælpe eleven med at brede samtalen ud til hele temaet.

En anden kommentar:

”De fleste elever var rimeligt engageret i deres emne, og det var klart, at dem der fik de høje karakterer, havde valgt emner de brændte for, og som de kunne forholde sig til. Det er særdeles vigtigt. ”

Ja, det er vigtigt, at eleven fortæller om noget, som de personligt er engageret i eller synes er interessant.

En sidste kommentar:

”Det gik ok med at tale om emnet, men meget vanskeligt for eleverne at perspektivere.”

Vi opfatter ofte det at arbejde med kultur- og samfundsforhold, og derfor også det at perspektivere til kultur- og samfundsforhold, som noget, vi kun gør, hvis det handler om Landeskunde, dvs. arbejde med faktuel viden om geografiske, historiske forhold, samfundsmæssige forhold, evt. musik, malerkunst osv. Og ja, det er det selvfølgelig. Det er en vigtig del af det, men der er også den menneskelige side. For kultur- og samfundsforhold handler også om mennesker og deres liv, som vi via sproget får kendskab til og forståelse for. Og dér er det en stor hjælp for eleven, hvis han/ hun baserer sit emne på tekster, film, musik, billeder, der fortæller konkrete historier om mennesker i relation til deres emne. Så kommer kultur- og samfundsforhold ind i elevens redegørelse helt af sig selv. Især, hvis de er i stand til at bruge vendinger som: *das ist so wie bei mir zu Hause, das ist anders als..., wenn man das vergleicht ...dann...*

Afslutningsvis er der denne censorkommentar, som efter min fornemmelse er den generelle indstilling hos censorerne og forhåbentlig også hos de involverede lærere:

”Det har igen i år været en udsøgt fornøjelse at være sendt ud som beskikket censor. Det er utroligt givende at møde andre kolleger og høre om deres erfaringer. Og de erfaringer går bl.a. ud på, at det kan være et hårdt job at undervise 10. klasse i tysk. Fagets status blandt

Prøver – Evaluering – Undervisning

Tysk, maj-juni 2010

eleverne er som bekendt alt andet end prangende, og mange steder bliver den daglige undervisning ”afbrudt” af mange forskellige gøremål og årsager. MEN det er altså også vores opgave/ansvar som tysklærere at fighte lidt mere, turde stille krav til eleverne, være mere vedholdende og vise, at vi brænder for det tyske sprog!”

Forslag til hvad vi kan/skal fokusere på i arbejdet med mundtlighed

Når man læser censorernes tilbagemelding, får man øje på områder, som vi skal arbejde mere med i tysktimerne.

At kunne fortælle om sig selv

Det lyder banalt, men elever er tit alt for hurtigt færdige med at fortælle om sig selv. Gør en dyd ud af, at man kan blive ved og fortælle, fx om sine fritidsaktiviteter i detaljer. Tag evt. tid på, hvor længe de kan holde enetaler eller samtale om et tema.

At genfortælle

Eleverne skal på en simpel måde fx bare ved hjælp af spørgeordene øve sig i at gøre rede for indholdet i en tekst.

At udtrykke sin mening

Eleverne skal være i stand til at kommentere, kritisere, udtrykke deres mening på tysk. Derfor er det vigtigt, at vi træner det ordforråd, der er brug for, sådan at de også kan variere deres sprog.

Det er en god ide at lave øvelser, der lægger op til, at eleverne øver sig i at bruge vendingerne i praksis, fx ved hjælp af kooperativ learning strukturer.

Kommunikationsstrategier

Det er vigtigt, men også sjovt at arbejde med kommunikationsstrategier. Lad eleverne arbejde bevidst med kropssprog og bruge mimik og gestik som fx hænder, skuldre, hovedet osv. Desuden, lær dem at bruge gambits eller små faste vendinger i deres samtaler med hinanden. Also, na ja, hm, äh, ich weiß nicht, was wollte ich noch sagen ..., ach so osv.

Forslag til hvad vi skal fokusere på i arbejdet med skriftlighed

At udtrykke sin mening

Eleverne skal være i stand til at kommentere, kritisere, udtrykke deres mening på tysk, når de skriver. Derfor er det vigtigt, at vi træner det ordforråd, der er brug for, så de også kan variere deres sprog.

Man kan fx sørge for, at eleverne skriver mange tekster med udgangspunkt i deres holdninger til forskellige problemstillinger, fx: Meine Meinung über Ferien mit den Eltern, Hausaufgaben, Musik, alte Leute, Technik.

Sprog

Prøver – Evaluering – Undervisning
Tysk, maj-juni 2010

Lad eleverne skrive på tid – højst 5 min.: Deine Meinung über Reisen, Zukunft, Banden-kriminalität, Hausaufgaben usw.

Eller ganske enkelt lad dem fortælle om noget, de har oplevet: Erzähle von deiner Familie, deiner Schule, deinen Ferien,

Større kendskab og sikkerhed i ordklasser på dansk.

Lav eksempelvis et samarbejde mellem tysk, dansk og engelsk mht. de grammatiske betegnelser.

Arbejde mere med ordbogsopslag

Det er altafgørende, om en elev er trænet i og dermed fortrolig med at benytte en ordbog. Eleven skal huske:

- Det er forbudt kun at læse det første ord.
- Man skal vide, hvad bogstaverne efter den opslåede glose står for.
- Man skal kunne finde de uregelmæssige verber.
- Man skal huske at slå grundformen op.
- Man skal slå præpositioner op i sammenhæng med verbet eller substantivet.

Ordstillingsproblematik:

- Afsmitning fra engelsk: ” Gestern ich sah ..”
- perfekt
- sætninger med modalverber
- ledsætninger
- forbindelser med infinitiv med zu
- og for de kræsne: tid før sted.

Bevidsthed om at vælge de rigtige præpositioner.

Lær eleverne, at der altid følger bestemte præpositioner med bestemte verber, substantiver eller endda adjektiver.

Man skal ikke slå præpositionen isoleret op, men man skal slå fx ordet glæde op og finde det udtryk man vil bruge: glæde over, glæde sig til?

Tak til censorerne

Også på dette sted skal der lyde en meget stor tak til alle jer censorer. Tak for jeres gode kollegiale samarbejde med lærerne rundt omkring, men også for de mange gode, udførlige og seriøse input fra jeres evalueringer, uden hvilke det ville være umuligt at skrive dette dokument.

Tjekliste til mundtlig FS10

Hvad er det, man skal huske af formelle og praktiske ting i forhold til prøven?

Tekstopgivelser

Fælles tekstopgivelser ligger mellem 40 – 50 normalsider.

Fælles tekstopgivelser skal underskrives af skolens leder.

Fælles tekstopgivelser skal afspejle at sproget tales flere steder

Disposition

Tema – selvvalgt emne

Ikke mig selv som emne

Et passende antal stikord eller vendinger

Eleverne skal opgive kilder udover fælles pensum

Udelukkende tyske kilder

Ikke *mig selv* som kilde

Flere forskellige teksttyper som kilder / mindst 2

Illustrationer eller grafiske fremstillinger

Underskrift fra lærer og elev

Til censor sendes:

Tekstopgivelserblanketten

Elevernes dispositioner

evt. illustrationer eller statiske oversigter

Oversigt, der viser sammenhængen mellem elev, overordnet tema og selvvalgt emne

Oversigt over elevrækkefølge til prøven

Lærers e-mail adresse og telefonnummer, evt. træffetid

Sammenligning mellem mundtlig FSA og FS10

Den nye FS10 prøve ligner FSA prøven meget og er en videreudvikling af denne. Her er en opstilling, som viser forskellene.

Prøver – Evaluering – Undervisning
Tysk, maj-juni 2010

FSA	FS10
Eleven vælger et emne på baggrund af alle årets overordnede temaer.	Eleven vælger et emne på baggrund af et tema ved lodtrækning.
Eleven vælger tekster, som emnet baseres på. Disse tekster kan enten være nye tekster eller tekster fra det fælles opgivne pensum.	Eleven vælger tekster, som emnet baseres på. Disse tekster må ikke være fra det fælles opgivne pensum.
Eleven må kun, hvis det er påkrævet, sætte et billede på sin disposition.	Eleven må kun, hvis det er påkrævet, sætte et billede på sin disposition og medbringe grafiske illustrationer, som eleven har udfærdiget som støtte under prøven.
Dispositionen underskrives af lærer og elev og sendes til censor senest 14 dage før den mundtlige prøve.	Dispositionen underskrives af lærer og elev og sendes sammen med de grafiske illustrationer til censor senest 14 dage før den mundtlige prøve.
Til redegørelsen er der afsat 5 minutter.	Til redegørelsen er der afsat 7 minutter.
Samtalen tager udgangspunkt i et lodtrukket oplæg inden for et andet tema end det, elevens selvvalgte emne falder under.	Samtalen tager udgangspunkt i elevens redegørelse og breder sig efterhånden ud til hele temaet.
Samtalen varer ca. 8 minutter.	Samtalen varer ca. 7 minutter.

Prøvebekendtgørelsen findes på dette link

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=132895>

Prøvevejledningen finder I her:

<http://skolestyrelsen.dk/sitecore/content/Skolestyrelsen/Skolen/Afsluttende%20proever/2%20Fagene/Proevevejledninger.aspx>

I kan finde et link til Fælles Mål 2009 for tysk her:

http://www.uvm.dk/~media/Publikationer/2009/Folke/Faelles%20Maal/Filer/Faghaefter/090708_tysk_11.ashx

It

Henover de sidste mange år er it blevet en mere og mere vigtig medspiller i undervisningen generelt og i sprogundervisningen i særdeleshed. Det er på internettet, vi som lærere deler viden og udveksler gode ideer og henter inspiration til fx evaluering. Og mange af os bruger elevintra til at kommunikere med vores elever på og giver dem dermed en individuel kontaktmulighed, der bidrager til undervisningsdifferentiering.

Det er på internettet, vi henter informationer om aktuelle begivenheder, der gør undervisningen mere levende og interessant. Det er fra internettet vi henter billeder, film, lyd, tekster og musik. Det er på internettet, vi finder interaktive programmer, fx til træning af grammatiske detaljer, ordforråd m.m., men også spændende undervisningsprojekter, som fx webquests. Her kan jeg ikke lade være med igen at nævne den guldgrube, som skolekonferencen for tysklærerne er. Desuden er der emu'en, hvor der bl.a. også ligger oplæg til at lave webquests med eleverne. Det er på internettet, vores elever finder tekster til deres selvvalgte emne, træner grammatik, skriver mails til pennevenner osv.

Computeren

Det er blevet ganske naturligt for vores elever og for os at bruge computeren som arbejdsredskab i undervisningen eller i forbindelse med undervisning og i forberedelse til undervisning. Derfor ser vi heller ikke mange elever, der skriver deres skriftlige opgaver i hånden. Det er tydeligt under de skriftlige prøver, at eleverne bruger computeren. Ganske få elever, måske 50 i hele landet, skriver deres skriftlige opgave i hånden.

Computeren indeholder ligeledes mange muligheder for at støtte eleven i deres fremlæggelse af projekter. Der er bl.a. powerpoint, som efterhånden kan bruges meget avanceret og programmet photo story, som rummer mange muligheder. Desuden er der muligheden for at optage lyd eller film på computeren. På computeren kan vi gemme på harddisk eller ved hjælp af usb-stik eller eksterne harddisks. Og så er der de interaktive tavler. De af lærerne, der er så heldige at have en interaktiv tavle i det klasselokale, hvor de underviser i tysk, har fantastiske muligheder for at gøre deres undervisning endnu mere levende.

It

Der er færre og færre elever, der skriver i hånden. Der er lige som sidste år 2-3 af den slags stile. Det er tilladt at anvende både stavekontrol og grammatikkontrol. Men desværre kan man ikke umiddelbart aflæse det i det færdige produkt. Det har stadigvæk ikke haft den effekt på sprogrigtigheden, som man kunne ønske. Men det er måske heller ikke alle stave- og grammatikkontrol programmer, der fungerer efter hensigten. En del stile bærer desværre også præg af, at eleverne ikke har udnyttet den tid, de har haft til rådighed for at besvare opgaven.

Eleverne skal lære at bruge tiden fornuftigt. De færreste elever laver brainstorm og prøver at strukturere deres stil. Det er vigtigt, at vi også i tyskundervisningen arbejder med faserne i procesorienteret skrivning. Til gengæld benytter eleverne den struktur, som opgaveformuleringerne forærer dem, og sætter teksten op efter de punkter de skal besvare, og det er meget fornuftigt.

En del skoler har anskaffet elektroniske ordbøger, og det er helt fint, hvis eleverne er fortrolige med dem og kender deres styrker og svagheder.

Justeringer

Der er også nogle få justeringer af den mundtlige FS10 prøve i forhold til den nye prøvebekendtgørelse.

Udtrækket

Udtrækket finder fremover sted 10 **skoledage** før de skriftlige prøver påbegyndes.

Eleverne må vælge, om de vil trække enkeltvis eller i små grupper på 2-3 elever.

Dispositionen

Der må kun være stikord på dispositionen, dvs. ord og vendinger – ingen sætninger.

Prøvens begyndelse

Sidste år var prøven begyndt, når eleven havde foretaget udtrækket. Sådan er det ikke længere. Med den nye prøvebekendtgørelse begynder prøven i det øjeblik, eleven træder ind ad døren til prøvelokalet.

lagttagelser vedr. køn

Den mundtlige prøve

Generelt er der ikke den store forskel mht. valg af emner. Piger og drenge vælger ligeligt blandt de overordnede temaer, der er blevet arbejdet med i løbet af året. Og når der trækkes lod om temaer til FS10 prøven, er der på forhånd sørget for en ligelig fordeling.

Der er måske mere tale om tendenser end egentlige forskelle. Censorerne udtrykker sig forsigtigt og kommer ikke med generaliserende vurderinger. Se her:

”Pigerne havde måske en lille overvægt af emner, som de selv knytter an til personligt, f.eks. Liebe / Freundschaft, men det er ikke entydigt for mig. Et par drenge havde selv valgt Atomfysik som eget emne under emnet Natur und Technik og klarede det forbløffende godt til min overraskelse.”

Prøver – Evaluering – Undervisning

Tysk, maj-juni 2010

Med hensyn til karaktergivning så lyder det som om pigerne generelt i de mundtlige prøver opnår bedre karakterer end drengene.

”Generaliseringer kan jo være lidt farlige, men jeg vover den ikke særligt farlige påstand, at pigerne klarer prøven bedre end drengene. Det passer jo kun alt for godt ind i det billede, der er i forvejen: at piger er bedre til at tage skolearbejde seriøst end drenge, og at de løber fra drengene, når det drejer sig om uddannelsesniveau”

”Der er vurderet flere piger end drenge, pigerne får topkaraktererne. Så det følger tendensen indenfor uddannelsesområdet.”

”De ”stille piger” har overrasket lærerne med solide præstationer. Drengene var mere forudsigelige i deres præstationer, fornemmer jeg.”

Den skriftlige prøve

”Jeg har rettet for 88 piger og 76 drenge. Det ser ud til, at pigerne får højere karakterer end drengene, mens der ikke kan udledes en sammenhæng mellem køn og valg af emne”

I enkelte censorers vurdering ser det dog ikke altid sådan ud. Fx:

”de overbevisende 12'ere kom fra drenge”

”Langt de fleste elever har i år valgt opgave 2. Dette gælder såvel piger som drenge. Min karakterfordeling ligger nogenlunde lige mellem piger og drenge. Altså ingen stor forskel.”

”Både piger og drenge tænker på deres kost og kan lide at stå på ski. Ingen iøjnefaldende divergens. ”

Generelt kan det siges, at det er pigerne, der løber med de bedste karakterer. Især de piger, der i FS10 prøven denne gang havde valgt emne 1. Piger, der havde valgt emne 1, får en gennemsnitskarakter på ca. 7,0, hvorimod drengenes er på ca. 4,5.